

Endringer i EUs bankregulering og konsekvenser for Norge

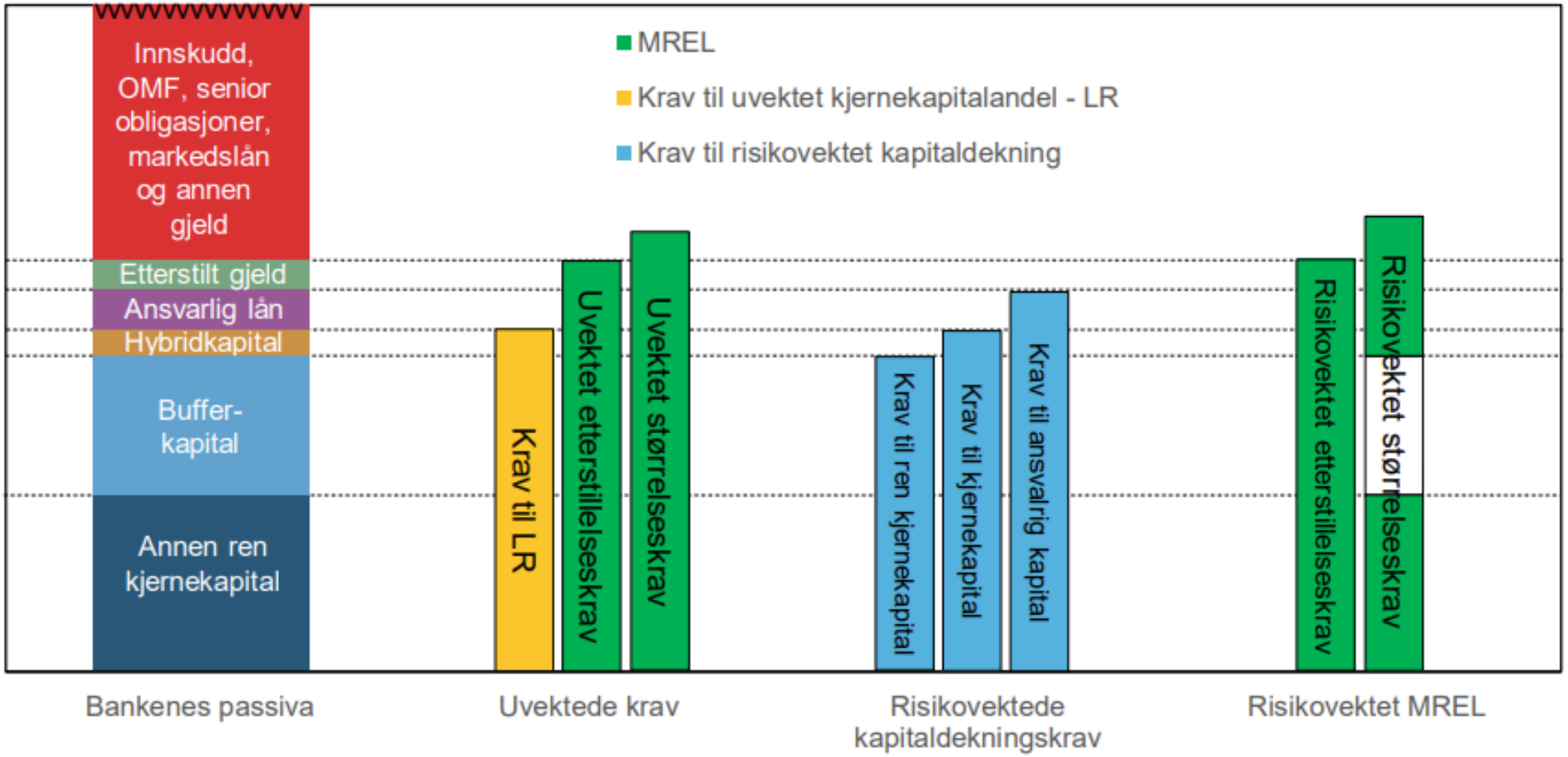
Finansiell fagdag
Norges Bank

11. November 2026

Henrik Andersen

Finans Norge

Kapitalregelverket har blitt omfattende

Kilde: Norges Bank

Virker kravene etter hensikten?

- Høyt antall virkemidler kan gi dobbeltelling av risiko
- Et bindende uvektet krav begrenser muligheten til å bruke kapitalbufferne i dårlige tider
- Under pandemien: restriksjoner på utbytte før det var tydelige tegn til at bankene måtte bruke bufferne
- Banker som ikke oppfyller forventningene til kapitalkravsmargin, kan få høyere pilar 2-krav
  - ➢Kapitalkravsmargin blir et hardt krav
- Vil MREL bli brukt som tiltenkt?

Nå stiller Europa de samme spørsmålene

EU-kommisjonen varsler:

- Antallet buffere kan reduseres
- Rammeverket for systemviktigbuffere skal harmoniseres
- Kapitalkravsmarginen skal vurderes
- Pilar 2-kravet til uvektet kjernekapitaldekning kan fjernes
- MREL skal gjøres enklere og mer konsistent med internasjonale standarder (TLAC)
- Klarere skille mellom mikrotilsyn, makrotilsyn og krisehåndtering

EBA foreslår klarere skille mellom mikrotilsyn og makrotilsyn

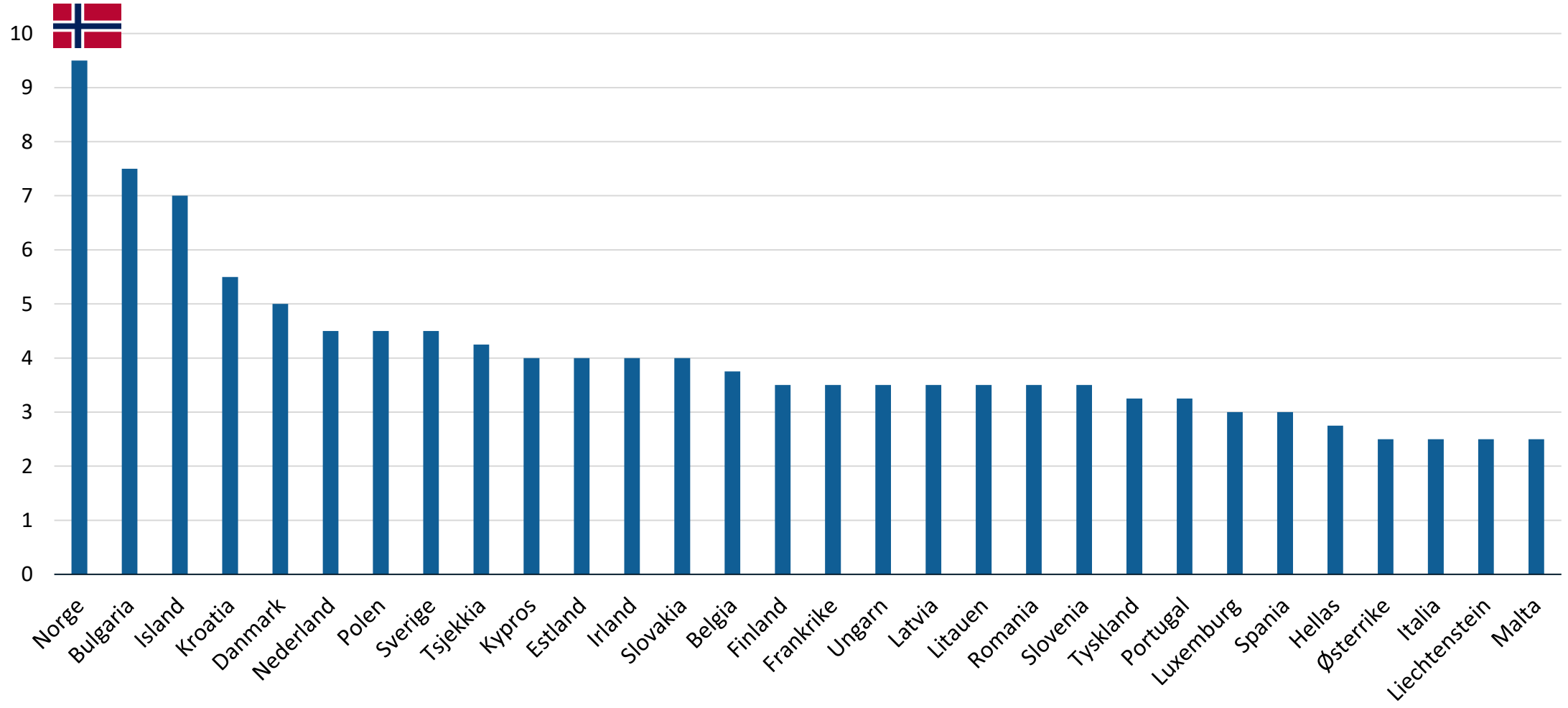
EBA: «*Do the observed differences in the usage of macroprudential tools that affect the Pillar 1 minimum requirements increase complexity and variability? If the observed* ***macroprudential risks*** *in countries using these metrics are significant enough,* ***could it not be more effective to address them using*** *other* ***macroprudential tools*** *already contained in the framework* ***without affecting the original microprudential metrics?***»

Kapitalkrav bør gjenspeile faktisk risiko

EU-kommisjonen: «*the lack of a harmonised calibration methodology at EU level for certain capital buffers (e.g. the calibration of the SyRB, the O-SII buffer and the CCyB) coupled with the decentralised macroprudential policy implementation leads to* ***heterogenous capital levels*** *across Member States,* ***which cannot be fully explained by economic fundamentals***»

Systemrisiko bør vurderes mer konsistent

Generelt pilar 1-bufferkrav per land i EØS-området. 30. september 2026

Kilder: Det europeiske systemrisikorådet, Seðlabanki Íslands og Finans Norge

Finans Norge

Virkemidler bør brukes mer konsistent

Stor variasjon i kapitalskjerpelser for boliglån:

- Norge og Sverige: risikovektgulv på 25 %
- Nederland: risikovektgulv på 12% for den delen av lånet med belåningsgrad under 55 % og 45 % risikovektgulv på resten
- Belgia: påslag og skaleringsfaktor for risikovekter (til 2022)
- Portugal, Tyskland m.fl.: sektorvis systemrisikobuffer

EU-kommisjonen: «*Propose to revise the macroprudential framework to* ***ensure*** *a simpler toolbox and greater convergence and* ***consistency in the application of macroprudential tools*** *across the EU*»

Kilde: Det europeiske systemrisikorådet

Det bør være symmetri i virkemiddelbruk

- Lavere systemrisiko bør gi lettelser på samme måte som høyere systemrisiko gir skjerpelser
- De siste årene har trolig systemrisikoen falt i Norge
  - Husholdningenes gjeldsbelastning har falt
  - Næringseiendomsprisene er lavere
  - Boligprisene er tilpasset et høyere rentenivå

➢Vanskelig å forstå skjerpelser de siste årene

Virkemidler kan bli fjernet

- Følgende skjerpelser kan bli fjernet:
  - Gulv på IRB-bankenes risikovekter for boliglån og næringseiendomslån
  - Skjerpelser i standardmetodebankers risikovekter for lån til næringseiendom og fritidseiendom
  - Pilar 2-krav for uvektet kjernekapitaldekning
- Systemrisikobuffer og motsyklisk buffer kan bli slått sammen
- Systemviktigbuffer kan bli begrenset til 1 % eller lavere

➢ Kan få makroøkonomiske konsekvenser

Kapitaldekning over optimalt nivå?

- Analyse gjennomført i Norges Bank: samfunnsøkonomisk optimalt nivå for ren kjernekapitaldekning: 12 - 19 %
- Norske banker ligger i øvre del av intervallet (18,2 %)
- Med rimelige antakelser om krisekostnader (snitt/median i litteratur) blir optimalt nivå ~ 16 %
- En økning i kapitaldekningen kan være samfunnsøkonomisk ulønnsom
- Resultat fra analysen: sannsynlighet for soliditetskrise øker med ~ 0,1 pp om kapitaldekningen faller med 2 pp fra dagens nivå

Bør unngå nullrisikokultur

- EU-kommisjonen: «***Regulators and supervisory authorities should*** *focus on risks that matter most for overall financial stability, and* ***avoid a zero risk tolerance culture****, as this* ***could hinder banks in supporting economic activity***»
- Cristina Dias (EU-kommisjonen): «*A cultural change is necessary. We need to shift the pendulum to the other side to* ***avoid the stability of the graveyard***»

Samlet kapitalnivå bør vurderes på nytt

- Krav dekker samme risiko
- Systemrisikoen har trolig falt
- Flere forhold taler for lavere kredittrisiko
    - Bedre og mer oppdaterte data
    - Bedre risikostyring i bankene
    - Bedre tilsyn
- Kan med MREL oppkapitalisere banker i soliditetskrise
- I fjor reduserte Bank of England kapitalkravsnivået for britiske banker med tilsvarende begrunnelser

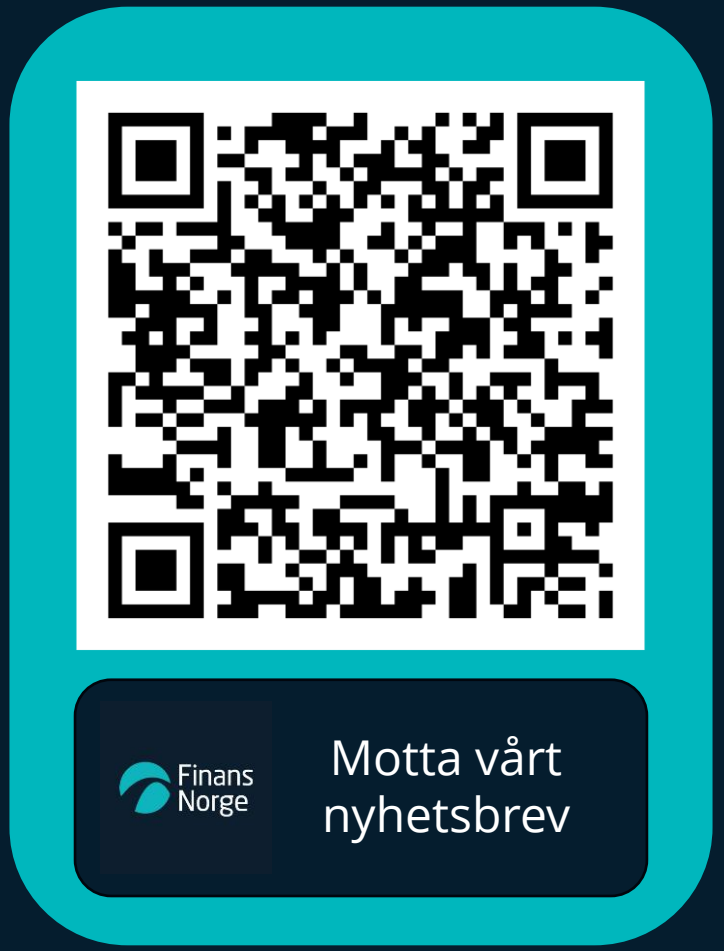
Hva skjer videre?

- De konkrete forslagene kommer 1. kv. 2027
- Virkemidler kan falle bort og bli mer begrenset

➢Bør allerede nå vurdere innretning av krav og samlet kapitalnivå

- Vi ønsker ikke et race to the bottom i bankreguleringen
- Vi ønsker et enklere system, der
  - Kapitalkravene gjenspeiler faktisk risiko og ikke overlapper
  - Bufferne kan brukes når de trengs
  - Små og lite komplekse banker ikke møter unødvendig kompliserte krav

Hold deg oppdatert

Finans
Norge